

PORADNIK dla pacjenta

EDUKACJA pacjenta

Niewydolność serca

Definicja...

Czym jest niewydolność serca?

Fachowa definicja określa niewydolność serca jako „zespół objawów wywołanych zaburzeniami w budowie i czynności serca, które powodują zmniejszony rzut serca i/lub zwiększone ciśnienia wewnątrzsercowe w spoczynku lub w trakcie wysiłku”. Oznacza to, że wskutek zmian zachodzących w sercu nie jest ono w stanie podołać roli jaką pełni – **serce pracuje zbyt słabo względem potrzeb ciała**. Może to powodować **niedotlenienie całego organizmu**, gromadzenie wody w organizmie, oraz szereg innych nieprawidłowości (zaburzenia rytmu serca, nieprawidłowa funkcja wątroby, nerek, mózgu).

Jakie są objawy niewydolności serca?

Najczęstsze objawy niewydolności serca to:

- **duszność** (przy wysiłku, w czasie odpoczynku, w czasie snu, przy pochyłaniu się), szybki oddech („zadyszka”), kaszel
- trudności w wykonywaniu wysiłków, pocenie się („słabość”)
- szybka praca serca („kołatanie, szybkie bicie serca”)
- zawroty głowy, niskie ciśnienie („chwijny chód”)
- utraty przytomności („omdlenie”)
- nudności, bóle brzucha, brak apetytu
- obrzęki („opuchlizna”) – najczęściej kończyny dolne („stopy nie mieszczą się w butach”), pośladki, plecy
- zwiększenie obwodu brzucha („nie dopinam spodni”)
- sine ręce, nogi

Czy tylko zawał może być przyczyną niewydolności serca?

Choroba wieńcowa, w tym zawał serca to najczęstsze przyczyny niewydolności serca, ale nie jedyne. Serce może stać się niewydolne również z powodu:

- istotnej wady jednej z jego zastawek (zwężenia lub niedomykalności)
- arytmii np. migotania przedsionków
- powikłań pogrypowych
- nadużywania alkoholu

Zdarza się również, że mięsień sercowy ulega osłabieniu z powodu nadciśnienia tętniczego lub ciężkiej choroby płuc.

Jak rozpoznajemy niewydolność serca?

Aby rozpoznać niewydolność serca trzeba nie tylko pacjenta dokładnie zbadać (wypytać o objawy, choroby przewlekłe i problemy zdrowotne w przeszłości; zbadać całe ciało), ale również wykonać badania dodatkowe. Do najważniejszych z nich należą:

- elektrokardiogram (ekg)
- badanie echo serca (najważniejszy parametr to tzw. frakcja wyrzutowa)
- badanie radiologiczne klatki piersiowej (rtg) – może wykazać zastój płucny („woda w płucach”)
- badania laboratoryjne, które mogą ujawnić „przeciążenie serca”

Jak można leczyć niewydolność serca?

Najskuteczniejszym i pierwszoplanowym sposobem leczenia jest podjęcie próby **usunięcia przyczyny niewydolności serca**. W przypadku choroby wieńcowej jest to udrożnienie naczyń wieńcowych metodą angioplastyki przezskórnej lub operacji pomostowania aortalno-wieńcowego („by-passy”), a w przypadku istotnej wady zastawki – najczęściej jej chirurgiczna wymiana. Konieczne jest również **regularne przyjmowanie leków** zaleconych przez kardiologa i konsultowanie każdej zmiany z lekarzem. Równocześnie należy unikać przyjmowania bez konsultacji z lekarzem innych leków, nawet tych dostępnych bez recepty. Obowiązuje również **zakaz palenia i spożywania alkoholu**. Ważne jest, by unikać infekcji, a w ramach ich zapobiegania **szczepić się przeciw grypie i pneumokokom**.

Czym różni się leczenie niewydolności serca od leczenia choroby wieńcowej?

Leczenie niewydolności serca zazwyczaj wymaga stosowania dodatkowych leków. Najczęściej są to leki moczopędne, które mają za zadanie zmniejszyć objawy przewodnienia. Innymi metodami leczenia są urządzenia wszczepiane pacjentom w celu zapobiegania nagłemu zgonowi sercowego w przebiegu groźnej arytmii (kardiowertery-defibrylatory, tzw. ICD) i urządzenia do resynchronizacji (tzw. CRT), które mają na celu poprawić kurczliwość lewej komory. Decyzje o potrzebie wszczęcia tych urządzeń podejmuje się na podstawie szeregu badań i oceny objawów. Dziedziną kardiologii związaną z tym sposobem leczenia jest elektrofizjologia.

Czy chory z niewydolnością serca powinien ograniczać wysiłek fizyczny?

Wręcz przeciwnie! Wysiłek fizyczny zalecany jest chorym z niewydolnością, bo przedłuża ich życie. Oczywiście musi być dostosowany do możliwości pacjenta, ale nawet krótkie spacerowanie przynoszą korzyść.

Co to jest samokontrola objawów w niewydolności serca?

Samokontrola objawów w niewydolności serca to umiejętność, którą powinien posiadać każdy pacjent kardiologiczny. Nawet osoba, która nie ma rozpoznanej choroby serca powinna znać jej objawy, by w przypadkach ich wystąpienia po raz pierwszy, szybko zgłosić się do lekarza. Chory z niewydolnością serca powinien uważnie obserwować zmiany w swoim organizmie. Do niepokojących objawów należy pojawienie się duszności i obrzęków, szybkie zwiększenie obwodu brzucha i masy ciała, zmniejszenie ilości oddawanego moczu, zbyt szybka lub zbyt wolna praca serca, nieprawidłowe ciśnienie tętnicze. Pacjent, który potrafi prawidłowo kontrolować np. objawy przewodnienia, może w porozumieniu z lekarzem samodzielnie modyfikować dawki leków moczopędnych.

ul. Szaserów 128, 04-141 Warszawa
dyrekcja@wim.mil.pl
tel. 261 817 666

Informacja medyczna czynna od poniedziałku do piątku (z wyjątkiem świąt)
w godzinach 7.00 – 17.00